

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2012/

Nowe media: rozwiązania wychowawcze w erze cyfrowej

Jacek Pyżalski

INSTYTUT MEDYCYNY PRACY IM. PROF. J. NOFERA

Wychowanie (Cello, 2006)

- Enkulturacyja
- Emancypacja
- Kształtowanie tożsamości

- „Poznaj środowisko życia ucznia”
- No ale jest trochę obaw – czasami dość skrajnych...

Np.

„MySpace to antychryst. Strony tego typu to
pożywka dla aktywności przestępczej,
prowadzi do znieczulicy naszych dzieci”
(Tapscott, 2010, s. 381).

- Urodziliśmy się w latach 80-tych, wychowywaliśmy się w latach 90-tych. Jesteśmy ostatnim pokoleniem, które grało na podwórku, jako pierwsze w gry wideo i jako ostatnie, które nagrywało piosenki z radia na kasetę, jesteśmy pionierami ery Walkman. Nauczyliśmy się, jak obsługiwać magnetowid, grać z Atari, Super Nintendo oraz Game Boy. Jesteśmy generacją Koty Thunder, Power Rangers, Żółwie Ninja, Transformers, Super Mario, Looney Tunes Żyliśmy bez telefonu komórkowego, jeździliśmy na rowerze. Nasza matka nie była naszym szoferem. Nie mieliśmy 99 stacji telewizyjnych, płaskich ekranów, dźwięków przestrzennych, MP3, iPod, Facebook czy Twitter ... ale świetnie się bawiliśmy! Wklej to, jeśli jesteś szczęśliwym dzieckiem lat 80-tych! (anonimowy wpis na Facebook'u)

No więc czy się da wychowywać?

- Luka pokoleniowa?
- Nowe zjawiska?
- Komunikacja zapośredniczona?

Czy jest się czego bać?

Nauczyciele (N=600)

- **19%** musiało bezpośrednio interweniować w agresję elektroniczną między uczniami - 1-2 razy
- Ponad **3%** wielokrotnie
- **5%** - doświadczyło wiktymizacji ze strony uczniów
- **Prawie połowa** uważa, że agresja elektroniczna ma bardziej poważne konsekwencje niż tradycyjna
- **25%** obawia się, że mogą stać się ofiarami agresji elektronicznej ze strony uczniów w przyszłości

Nauczyciele (N=1200)

- W ciągu ostatnich dwóch tygodni:
- 3,9% nauczycieli było nagrywanych wbrew swojej woli 1-2 razy, 0,6% 3-4 razy i 0,25% 5 razy i więcej

Czy żyjemy na dwóch wyspach?

Władca much

Źródło: ic.edu.lb

Na chwilę stanął mu przed oczami przelotny obraz dziwnego czarownika, który kiedyś opromieniał tę plażę. Ale teraz wyspa jest spalona, martwa... Simon nie żyje, a Jack... Z oczu popłynęły mu łzy i łkanie wstrząsnęło ciałem. Po raz pierwszy na tej wyspie rozpłakał się, a wielkie spazmy żalu aż go skręcały. Na płonących gruzach wyspy, pod czarną chmurą dymu, rozległo się jego buczenie; zarażeni tym uczuciem inni malcy zaczęli też się trząść i łkać.

Komórka i nie tylko, czyli rzecz o komunikowaniu się

- SMS-y „odpowiadają” na trudności respondentów w dłuższym formułowaniu myśli,
- *„P: Czemu lepiej pisać niż rozmawiać? R: Pisać to wiem co, ale gadać, nie to nie wiem”.*
- **„Gadać to też trochę zabiera gadanie. Ale pisać to krótko można”.**
- Kilkanaście do kilkudziesięciu SMS-ów dziennie – średnio. Rekordzista – kilkaset

(Badania P. Plichty dot. niepełnosprawnych intelektualnie i mediów)

- **Lepiej komunikować się przez GG „bo się więcej dzieje” (...)** „na przykład mi koleżanka mi pisze, że chłopak z nią zerwał a za pięć minut - pisze właśnie ten chłopak, który z nią zerwał”

(Badania P. Plichty dot.
niepełnosprawnych intelektualnie i
mediów)

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

	Nauczyciele(2009)	Gimnazjaliści (N=2143) (Pyżalski, 2010)
Zauważam, że spędzam coraz więcej czasu przed komputerem.	27	45,7
Nudzę się, gdy przez jeden dzień nie mam dostępu do Internetu.	8	37,8
Kiedy mam wolny dzień, praktycznie nie odchodzę od komputera.	3,7	19,1
Lepiej żeby nikt nie wiedział, co robię w Internecie.	5,1	32,7
Mam sporo tajemnic związanych z tym, co robię korzystając z Internetu.	3,4	32,2
Często zarywam noce, żeby korzystać z Internetu.	5,6	12,3
Czuję się lepiej w świecie wirtualnym niż w realnym.	1,9	15,6
Wśród moich zainteresowań Internet jest na pierwszym miejscu.	5,6	10,3

15.03.10

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

	Nauczyciele 2009) %	Gimnazjaliści (N=2143) (Pyżalski, 2010)
Potrafię samodzielnie stworzyć stronę internetową.	26,5	46,9
Znam się na komputerze lepiej niż większość moich znajomych.	34	31,9
Uważam się za eksperta, jeśli idzie o używanie komputera.	5,3	13,9
Umieszczam w Sieci swoją twórczość (np. muzykę, którą komponuję, grafiki).	6,4	30,3
Prowadzę swoją stronę internetową lub blog.	5,8	25,9

Pomocy!(ECIP, 2012)

Rodzaj pomocy	%
Pytali o poradę dorosłe osoby z rodziny (np. mamę, wujka, dziadka)	58,8
Pytali o poradę przyjaciół/kolegów, których znają ze szkoły, osiedla itp.	41,7
Poszukiwali w internecie (np. na forach internetowych) wypowiedzi innych osób dyskutujących o podobnym problemie	39,2
Poszukiwali odpowiedzi na swój problem w poradnikach, książkach, czasopismach	27
Odwiedzili specjalistę w jego gabinecie (np. psychologa, pedagoga, dietetyka)	20
Odwiedzali strony internetowe, na których piszą specjaliści np. lekarze, psychologowie, dietetycy	17
Pytali o poradę przyjaciół/kolegów, których znają tylko z internetu	16,4
Zwrócili się o pomoc do specjalisty (np. psychologa, pedagoga, dietetyka) w internecie	5,4
Zadzwonili do telefonu zaufania	2, 1

Może więc...

- Jesteśmy bliżej niż się wydaje...
- Jeśli tak... to zastanówmy się co możemy dać uczniom w erze cyfrowej? Albo co oni mogą dać nam?
- Co możemy dać sobie nawzajem?
- I jak?

Wymiana...

„nauczyciel ma w tych procesach bardzo trudne zadanie.

Trudność polega na tym, że sam należy do pokolenia, które nie wzrastało w z informatyzowanym świecie, a więc jest ukształtowane w sposób tradycyjny: posiada umiejętności skutecznego funkcjonowania społecznego w rzeczywistości zastanej, ale nie posiada wypracowanych wzorców kreatywnego funkcjonowania w rzeczywistości, która dopiero powstaje. Nauczyciele to pokolenie przełomu cywilizacyjnego. Natomiast podopieczni to pokolenie już poprzelomowe. Umie ono posłużyć się techniką, natomiast z racji braku doświadczenia życiowego i społecznego dopiero uczy się poruszać się w rzeczywistości społecznej”

Lubina (2005)

ECIP, 2012

Zachowania w internecie	Zdecydowanie powinno być zabronione	Raczej powinno być zabronione	Raczej powinno być dozwolone	Zdecydowanie powinno być dozwolone	Nie mam zdania na ten temat
Plagiatowanie (kopiowanie czyichś materiałów np. tekstów, obrazów z internetu i podpisywanie jako swoich)	39,65	36,52	8,35	6,09	8,70
Korzystanie z pirackiego oprogramowania	24,70	26,96	21,91	12,17	13,57
Nielegalne ściąganie materiałów z internetu, za które powinno się zapłacić np. książki, filmy, pliki muzyczne	14,43	24,35	25,22	22,78	12,35

ECIP, 2012

Zachowania w internecie	Zdecydowanie powinno być zabronione	Raczej powinno być zabronione	Raczej powinno być dozwolone	Zdecydowanie powinno być dozwolone	Nie mam zdania na ten temat
Używanie wulgaryzmów i zwrotów mogących kogoś urazić	36,00	30,43	11,48	7,48	13,22
Częste pisanie wiadomości wielkimi literami	9,57	9,04	27,30	24,00	29,04
Pisanie bez uwzględniania polskich znaków (omijanie ogonków, kresek w takich literach jak np. „ą”, „ę”, „ó”)	6,26	7,48	28,00	40,00	17,57
Używanie emotikonek często lub w dużej ilości	6,09	9,04	29,39	39,30	15,13

Czy ktoś reaguje? (ECI, 2012)

Konsekwencje nieformalne	Ani razu	1 raz	2 razy	3 razy i więcej
Zostałaś/ eś skrytykowana/y przez moderatora danego forum/portalu/czatu za Twoje zachowanie w internecie	73,22	4,87	1,91	2,43
Inny uczestnik forum/portalu/czatu skrytykował Cię za Twoje zachowanie w internecie	66,96	6,78	2,26	6,09
Konsekwencje formalne	Ani razu	1 raz	2 razy	3 razy i więcej
Moderator danego forum/portalu/czatu usunął zamieszczony przez Ciebie post, zdjęcie, film	70,26	6,61	2,78	3,13
Twoje konto na danym forum/portalu/czatu zostało zablokowane ze względu na złamanie przez Ciebie regulaminu	70,26	7,83	1,39	3,13

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2012/

Co próbujemy robić?

Działania na poziomie placówek oświatowych

- **Analiza konkretnych przypadków – często niewiele rozwiązań lub represyjne**
- **18%** posiada rozwiązania na poziomie procedur
- **13%** przeszło szkolenie dotyczące agresji elektronicznej
- Niewiele pomysłów na obecność nowych technologii w szkole - nie tylko w procesie dydaktycznym, ale i wychowawczym

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

Jeśli telefon leży na ławce, nawet włączony na nagrywanie, nikt nie ma prawa ucznia za to karać. Rejestrowanie przebiegu lekcji to nic nagannego, a nauczyciel, jako funkcjonariusz publiczny, musi na to pozwolić (społeczny rzecznik Praw Ucznia – Marek Osuch)

Jestem przeciwna nagrywaniu lekcji. Uczeń powinien brać w niej czynny udział. Jeśli włączy dyktafon, będzie patrzył w okno albo odrabiał zadanie z innego przedmiotu. Pomyśli, że skoro ma nagranie w telefonie, to już wystarczy. Poza tym rejestrowaniu lekcji służy zeszyt. Wiem, że technologia idzie szybko do przodu, wszystko jest rejestrowane, zapisywane itd. Mnie to się jednak nie podoba, przynajmniej na lekcji (Grażyna Tatka, nauczycielka z Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Kopernika w Kielcach, świętokrzyski profesor oświaty).

Zakaz? - statuty

- 1. Wprowadza się zakaz używania przez uczniów Zespołu Szkół w telefonów komórkowych i innego sprzętu elektronicznego (np. odtwarzacze CD, mp3, dyktafony, aparaty cyfrowe, kamery, laptopy, ...) podczas lekcji.
- 2. W czasie trwania lekcji telefon komórkowy i inny sprzęt elektroniczny jest wyłączony i nie może znajdować się na widocznym miejscu (np. na ławce).
- 3. W przypadku naruszenia przez ucznia zakazu, obniżona zostaje ocena z zachowania, a o zaistniałej sytuacji wychowawca powiadamia rodzica.
- 4. Używany przez ucznia niezgodnie z prawem telefon lub sprzęt zostaje zatrzymany i przekazany Dyrektorowi szkoły, po jego odbiór zgłaszają się rodzice.
- 5. W uzasadnionych przypadkach, np. wskazanie poradni, lekarza lub wniosek rodziców dopuszcza się korzystanie przez uczniów na lekcji z laptopów lub dyktafonów.

Działą?

Zakaz? - statuty

- 4. Nie wolno filmować i fotografować nauczycieli i innych pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody;
- 5. Nie wolno nagrywać przebiegu lekcji bez zgody nauczyciela;
- 6. W czasie trwania lekcji nie można korzystać z odtwarzaczy, nie można także korzystać ze słuchawek. Sprzęt taki powinien być wyłączony i znajdować się w torbie szkolnej;
- 7. W przypadku naruszenia powyższych ustaleń nauczyciel ma obowiązek odebrania telefonu, a następnie zdeponowania zabranego od ucznia urządzenia u dyrektora szkoły. Zdeponowanie winno odbyć się w obecności ucznia po uprzednim wyłączeniu. W przypadku pełnoletnich uczniów (słuchaczy) usuwa ich się z lekcji, a nieobecność traktuje jako nieusprawiedliwioną;
- 8. Po odbiór telefonu zgłaszają się rodzice (prawni opiekunowie). Zostają oni zapoznani z sytuacją i pouczeni o konsekwencjach;
- 9. Jeżeli sytuacja powtarza się po raz trzeci uczeń ma zakaz przynoszenia telefonu do szkoły, a rodzice mogą się z nim kontaktować przez sekretariat szkolny;
- 10. W przypadku kolejnego łamania zasad uczeń ma obniżoną ocenę z zachowania o 1 stopień, każde 3 następne wykroczenia powodują obniżenie oceny do nagannej; Wszelkie przejawy permanentnego łamania zasad współżycia społecznego pod tym względem w szczególności naruszenie prywatności pracowników szkoły mogą być traktowane jako przejaw demoralizacji i skutkować skierowaniem sprawy do Sądu Rodzinnego.

- 15.przestrzegania zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, tj. w trakcie prowadzenia zajęć oraz uczestniczenia w naradach telefon jest wyłączony i schowany

Nauczanie? – tak!, Komunikacja – różnie!

- Usprawiedliwienia, informacje o nieobecności, poinformowanie o spotkaniach, sprawy organizacyjne.
- Inne rozwiązania rzadziej!
- (Pyżalski, 2010)

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

W którą stronę można pójść?

Odpowiedzialność/netykieta

- Żeby to w ogóle podejmować
- Nauka nie tylko o zasadach ale i o mechanizmach komunikacji zapośredniczonej
- Aktywne reagowanie online
- Moderowanie w szkole
- Nauczanie innych – sprawdziliśmy w programie ECIP
- Wirtualne światy

Kreatorzy treści

- Konkursy
- Wspólne projekty wymagające kontaktu offline, np. lip-dub, blogi
- Połączenie teorii z życiem
- Wywiady – kontakt z innymi ludźmi
- Podstrony, podcasty wszystkiego co się w szkole dzieje

Ważne decyzje – aktywność społeczna

- Decyzje o ważnych w szkole sprawach
- Głosowania
- Grupy samopomocy – aktywność społeczna – elita! Ale ważna elita!
- Działania samorządu
- Twórczość „dziennikarska” – życie społeczne

Nauczyciel jako wzór osobowy – czy też online?

- Czy o tym w ogóle myślimy? Dyskusja międzypokoleniowa wśród nauczycieli?
- Czy jesteśmy wychowawcą online? W życiu prywatnym?
- Jak reagujemy na działania uczniów w serwisach społecznościowych?
- Działania samorządu
- Może 2 profile? Jakież dobre praktyki?

Reputacja online jako element pracy wychowawczej

- Ciągłość treści
- Sprawdzanie
- Zastanawianie się
- Rodzaj audytu – edukacja rówieśnicza

Komunikacja z uczniami

- Na poziomie wychowawcy klasy

Samoedukacja online

- I tak się dzieje – „koło Thomasa”
- Czy korzystamy?
- Czy możemy wykorzystać?

Coś dobrego w sieci?

Kultura prefiguratywna w praktyce

Uczniowie

Nauczyciele

Organizacja pomocy

- Sami odbiorcy wyrażają takie porzeby
- Wstępny kontakt
- Pomoc psychologiczna online
- Informacja
- Krytycyzm!

Współpraca nauczycieli ze sobą

- Forum
- Teachers Tube

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2012/

A co w przyszłości?

- “Pojawią się nowe definicje przyjaźni i prywatności. Nowoplemię zastąpi rodziny nuklearne, co będzie oceniane jako nieprawidłowe i zagrażające przez starsze pokolenie” — **Stowe Boyd**, social networks specialist, analyst, activist, blogger, futurist and researcher; president of Microsyntax.org, a non-profit and director of 301Works.org

- Odpowiedź jest w dzieciach, które chodzą do szkoły. Widzę, że zbyt wiele z nich używa internetu, gra w gry video, etc. kiedy siedzi przy stoliku w miejscu publicznym. Jeśli ostro nie zadziałamy i nie napiętnujemy tego zachowania relacje międzyludzkie pogorszą się w ciągu dziesięciu lat, kiedy nieprawidłowo zsocjalizowane dzieci urosną” —**Peng Hwa Ang**, dean of the School of Communication, Nanyang Technological University, Singapore, and active leader in the global Internet governance processes of WSIS and IGF

- “Wpływ internetu na relacje jest paradoksalny. Wzmacnia nasze relacje z dalszymi znajomymi oraz relacji realizowane dzięki portalom społecznościowym i e-mailom. Jednocześnie może on zniszczyć relacje z tymi, którzy są blisko nas, gdyż technologie always-on zabierają czas na przebywanie z rodziną i relacje społeczne” —**Mary Joyce**, co-founder, DigiActive.org

- Czy relacje się poprawią? Tak -do diabła – ale tylko w przypadku mądrych ludzi, którzy będą wiedzieć co technologia może a czego nie może zrobić dla nich—**Mike Gale**, director of decision-support systems, Decision Engineering Pty Ltd.

Generalnie

- Jak zaprząć tego konia do naszego wozu?
- Jak realizować działalność z nowymi mediami, żeby pojawiało się uczenie umiejętności społecznych (jak najbardziej tradycyjnych)?

IX Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO Kraków, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 9-11.03.2012

